

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Спеціальність І7 Терапія та реабілітація

Спеціалізація І7.01 Фізична терапія

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
"26" травня 2025 року,
протокол № 14

Введено в дію з 2025/2026 н. р.

наказом від 28.05.2025р. № 0114-1/254
Проректор з науково-педагогічної роботи

Борис САМОРОДОВ

Харків 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми «Фізична терапія»

Освітню програму розглянуто та схвалено на:

1. Науково-методичній раді Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
протокол № 10 від « 21 » травня 2025 р.

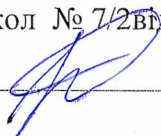
Заступник голови науково-методичної ради

Начальник навчального відділу Сергій ЄЛЬЦОВ

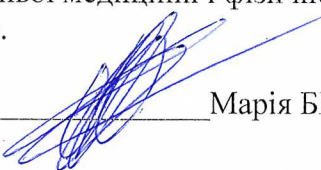
2. Вченій раді факультету: протокол № 9 від «19» березня 2025 р.

Голова Вченої ради факультету: Тетяна ЛЯДОВА

3. Науково-методичній комісії факультету: протокол № 7/2 від «18» березня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії факультету: Василь КУШНІР

4. Кафедрі пропедевтики внутрішньої медицини і фізичної реабілітації:
протокол № 7 від «14» березня 2025 р.

Завідувачка кафедри к. мед. н., доц. Марія БРИНЗА

ПРЕАМБУЛА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно
Керівник робочої групи, гарант освітньої програми		
Калмикова Юлія Сергіївна	доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини і фізичної реабілітації медичного факультету	кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри фізичної реабілітації і рекреації
Члени робочої групи		
Бринза Марія Сергіївна	завідувачка кафедри пропедевтики внутрішньої медицини і фізичної реабілітації	кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини
Колесніченко Віра Анатоліївна	професор кафедри хірургічних хвороб медичного факультету	доктор медичних наук, старший науковий співробітник зі спеціальності травматологія та ортопедія
Представники роботодавців		
Сафронов Данило Вікторович	Директор центру реабілітації «Добробут» ММ	кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургічних хвороб, оперативної хірургії та топографічної анатомії

До проектування освітньої програми долучені:

Представники здобувачів вищої освіти:

1. Софія ЖУК – Голова студентського самоврядування медичного факультету;
2. Анастасія ЛИХОЛІТ – Голова профбюро медичного факультету.

Представники роботодавців:

1. Керівник центру реабілітації ММ «Добробут», к.мед.н., доц. Данило САФРОНОВ.
2. Гарант освітньої програми «Фізична терапія» другого (магістерського) рівню, професор Національної академії фізичного виховання та спорту, д.н.ф.в.с., проф. Олена БІСМАК.
3. Завідувачка відділення неврології та реабілітації Військово-медичного клінічного центру північного регіону Наталія РУДКІВСЬКА.
4. Завідувачка відділення реабілітації Харківського обласного кардіологічного центру Аліна ЯКОВСЬКА.

При розробці проекту Програми враховані вимоги:

- 1) Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII (із змінами).
- 2) Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 р. №1341, від 30.12.2015 р. №1187 (із змінами).
- 3) Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.2015 р. №1187 (із змінами).
- 4) Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (вип. 78 Охорона здоров'я), затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2002 №117 (із змінами).

- 5) Освітнього стандарту спеціальності: Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 227 «Терапія та реабілітація». Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 29.10.2024 р. №1541.
- 6) Професійних стандартів: World Confederation for Physical Therapy: "guideline for standards of physical therapy practice", "guideline for physical therapist professional entry level education "; World Federation of occupational therapists: "Entry level competencies for occupational therapists".

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. Директор ТОВ «СВЯ-МЕД» «Лікувально-діагностичний центр «ALEF CLINIC» Олег ЯНОВ.
2. Завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини Навчально-наукового медичного інституту Сумського державного університету д.мед.н., професор Юрій АТАМАН.

1. Профіль освітньої програми «Фізична терапія»

зі спеціальності І7 Терапія та реабілітація, спеціалізації І7.01 Фізична терапія

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна Медичний факультет
Офіційна назва програми	Фізична терапія Physical therapy
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Перший (бакалаврський) рівень
Кваліфікація, що присвоюється	Бакалавр терапії та реабілітації за спеціалізацією фізична терапія, професійна кваліфікація – асистент фізичного терапевта
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Одиничний Диплом бакалавра. 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Форми навчання	Підготовка здійснюється лише за денною формою навчання
Наявність акредитації	Відсутня.
Передумови	Повна загальна середня освіта Освітній ступінь фахового молодшого бакалавра, освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста. Умови вступу визначаються Правилами прийому Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
Мова викладання	Українська мова, англійська мова
Термін дії освітньої програми	30.06.2029
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://medicine.karazin.ua/osvitni-prohramy
2 - Мета освітньої програми	
Мета програми	Підготовка фахівців, здатних вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з порушеннями функції органів і систем; теоретичний зміст предметної області характеризується знанням для відновлення та запобігання втрати рухових функцій та активності людини: медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних та дисциплін професійної підготовки; вимог охорони праці та безпеки життєдіяльності; законодавчої бази; комунікації у професійній сфері; основ ділового спілкування, основ ділової іноземної мови (мов); професійних компетенцій, прав та обов'язків, основних положень етики; здійснювати освітню діяльність методами спостереження, опитування, тестування та вимірювання у фізичній терапії; обробки

	інформації; планування та реалізації заходів фізичної терапії; вербального і невербального спілкування; надання долікарської допомоги; із використанням інструментів та обладнання для контролю основних життєвих показників пацієнта/клієнта; тестування та вимірювання у фізичній терапії; технічні допоміжні засоби пересування та самообслуговування.
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	I – Охорона здоров'я. I7 – Терапія та реабілітація. I7.01 – Фізична терапія. <i>Об'єкти вивчення та діяльності:</i> порушення рухових та пов'язаних з ними функцій, що забезпечують активність та участь особи, оптимізація функціонування відповідно до бажань і потреб людини. <i>Цілі навчання:</i> реалізація індивідуальної програми фізичної терапії, або компонентів індивідуального реабілітаційного плану, що стосуються фізичної терапії, з метою покращення стану здоров'я осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп, методів обстеження і контролю. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> порушення функцій, активності та участі осіб різних нозологічних та вікових груп, теоретичні основи фізичної терапії (сфера та складники діяльності фізичного терапевта, законодавча база, етичний кодекс фізичного терапевта, безпечне провадження професійної діяльності тощо), заходи фізичної терапії. <i>Методи, методики та технології:</i> спостереження, опитування, тестування та вимірювання, контроль у фізичній терапії; обробки інформації; планування та реалізації заходів фізичної терапії; вербального і невербального спілкування. <i>Інструменти та обладнання</i> для тестування та вимірювання у фізичній терапії; проведення заходів фізичної терапії; контролю основних життєвих показників пацієнта/клієнта; допоміжні засоби пересування та самообслуговування.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Професійна освіта в галузі «Охорона здоров'я» спеціальності «Терапія та реабілітація» Ключові слова: реабілітація, діагностика, моніторинг, фізична терапія, рухова активність, здоров'я.
Особливості програми	Програма реалізується у групах при поєднанні практичної та теоретичної підготовки.

	Обов'язковими для всіх студентів є практики: ознайомча практика за профілем майбутньої професії, клінічна з фізичної терапії при захворюваннях внутрішніх органів та хірургічних захворюваннях, клінічна з фізичної терапії при порушеннях функції опорно-рухового апарату, клінічна з фізичної терапії при порушеннях діяльності нервової системи, які проводяться на базі медичних, загальноосвітніх та санаторно-курортних закладів Харківської області.
--	---

4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

Придатність до працевлаштування	Після закінчення навчання за освітньою програмою бакалавра терапії та реабілітації випускник здатен виконувати зазначену професійну роботу на рекомендованих фахових первинних посадах для випускників: 3226 – асистент фізичного терапевта; 3226 – масажист; 3226 – масажист спортивний.
Подальше навчання	Випускники мають право продовжити навчання на другому рівні вищої освіти та здобувати ступінь «магістр». Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.

5 – Викладання та оцінювання

Викладання та навчання	Компетентнісний, студентоцентризований, проблемо-орієнтований підходи та ініціативне самонавчання. За домінуючими методами та способами навчання: активні (проблемні, ігрові, інтерактивні, інформаційно-комп'ютерні, саморозвиваючі), пасивні (пояснювально-ілюстративні). За організаційними формами: колективного та інтегративного навчання. За орієнтацією педагогічної взаємодії: позиційного та контекстного навчання, технологія моделювання професійної діяльності.
Оцінювання	Оцінювання охоплює всі види навчальної роботи студента: аудиторну, самостійну, підготовку до складання єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ), виробничі лікарські практики. Оцінкою підсумкового контролю з певної дисципліни є сума балів, набраних студентом протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (практики) та балів, набраних при складанні семестрового екзамену (виконанні підсумкової залікової роботи). Максимальна кількість балів, яку студент може

	набрати за результатами вивчення певної дисципліни, становить 200, у тому числі за навчальну діяльність протягом семестру – 120 балів, за результатами складання семестрового екзамену або виконання підсумкової залікової роботи – 80 балів. Поточний контроль – перевірка знань під час практичних та семінарських занять, у формі тестування, презентації доповідей, проєктів, демонстрація практичних навичок. Підсумковий контроль знань проводиться у формі заліків, підсумкових контролів, іспитів. Єдиний державний кваліфікаційний іспит (ЄДКІ)
--	--

6 – Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми професійної діяльності фізичного терапевта з відновлення порушених рухових та пов'язаних з ними функцій опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної та дихальної систем, які забезпечують активність та участь осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК03. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК07. Здатність до міжособистісної взаємодії. ЗК08. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини. ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової

	активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові і пов'язані з ними функції, що забезпечують активність і участь особи. СК02. Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії. СК03. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійну діяльність з фізичної терапії осіб різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп. СК04. Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження, опитування) і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю (додаток 1). СК05. Здатність, під супервізією фізичного терапевта, ефективно реалізовувати програму фізичної терапії відповідно до функціональних можливостей пацієнта/клієнта. СК06. Здатність, за дорученням фізичного терапевта, здійснювати моніторинг реакцій і стану пацієнтів/клієнтів різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп, під час виконання призначених заходів/тестів, включно з документуванням, звітуванням про отримані результати. СК07. Здатність провадити професійну діяльність для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта/клієнта відповідно до законів і правил, що регулюють практику фізичної терапії як самостійної професії, а також відповідних законодавчих та нормативних актів, етичного кодексу та професійного стандарту, загальнонаціональних цінностей та традицій населення України. СК08. Здатність ефективно спілкуватися, зокрема навчати пацієнта/клієнта, його родину й опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та обмежень

	життєдіяльності та популяризувати здоровий спосіб життя. СК09. Здатність надавати домедичну допомогу під час виникнення невідкладних станів. СК10. Здатність брати участь, у команді з іншими фахівцями мультидисциплінарної команди, у соціальних, освітніх, волонтерських та благодійних проєктах, направлених на зміцнення здоров'я та благополуччя громади. СК11. Здатність провадити діяльність по розвитку та впровадженню безбар'єрного та інклюзивного середовища для скорочення нерівності по відношенню до людей з інвалідністю.
--	--

7 – Нормативний зміст підготовки бакалавра, сформульований у термінах результатів навчання

Результати навчання	РН01. Використовувати рухову активність людини для зміцнення та збереження індивідуального та громадського здоров'я. РН02. Вміти спілкуватися українською та іноземною мовою у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом. РН03. Дотримуватися етики професійного спілкування, діяти етично дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. РН04. Вести професійну документацію. РН05. Використовувати прикладне програмне забезпечення; здійснювати комунікаційну взаємодію у соціальних мережах; здобувати, накопичувати, систематизувати фахову інформацію за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. РН06. Розуміти процеси державно-політичного та соціально-економічного розвитку українського суспільства, сутність перетворень, що відбуваються в державі; розуміти основні філософські категорії та поняття. РН07. Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів. РН08. Надавати домедичну допомогу при невідкладних станах. РН09. Аналізувати і застосовувати сучасні науково-доказові дані для виконання професійних завдань. РН10. Визначати симптоми та синдроми (додаток 1); описувати обмеження
----------------------------	--

функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначити реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021.

RN11. Застосувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 1); оцінювати отриману інформацію.

RN12. Реалізовувати індивідуальну програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії під супервізією фізичного терапевта, уміти здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій та асоційованих з ними обмежень активності та участі (додаток 2).

RN13. Проводити пацієнтоцентричну практичну діяльність за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики.

RN14. Проводити безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійну діяльність.

RN 15. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні засоби реабілітації.

RN16. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді.

RN17. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, опікунів.

RN18. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 2), та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

RN19. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

RN20. Разом із членами мультидисциплінарної команди проводити діяльність, направлену на розвиток здоров'я та благополуччя громад,

	розвиток безбар'єрного інклюзивного середовища.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	Навчальний процес забезпечується науково-педагогічними працівниками, які відповідають вимогам Постанови Кабінету Міністрів від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	Наявність навчальних та лекційних аудиторій, забезпечених комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням, технічними засобами навчання; клінічної бази для проведення практик здобувачів вищої освіти або чинних угод на проведення практики у лікувальних закладах; наявність стандартизованих пацієнтів, специфічних манекенів та муляжів. Навчальна база структурних підрозділів медичного факультету дозволяє організовувати та проводити заняття з усіх навчальних дисциплін на належному науково-методичному рівні. Для відпрацювання всіх практичних навичок на факультеті функціонує «Симуляційний центр» (роботи з симульованими пацієнтами).
Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	Використання віртуального навчального середовища Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та авторських розробок професорсько-викладацького складу кафедри і 100% забезпечення навчально-методичними комплексами дисциплін, що містять інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти, наукова бібліотека, читальні зали; навчальні і робочі навчальні плани; графіки навчального процесу; навчально-методичні комплекси дисциплін; дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін, програми практик; методичні вказівки щодо виконання курсових робіт (проектів). Офіційні веб-сайти університету https://www.karazin.ua/ та медичного факультету http://medicine.karazin.ua/ містять інформацію про освітні програми, навчальну, наукову виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти. Для читачів працюють 5 абонементів, 15 спеціалізованих залів (803 посадкових місця, площа – 1 890,5 кв. м). Усі читальні зали та навчальні абонементи працюють у режимі

	відкритого доступу, що дозволяє залучити читачів до самостійної роботи з фондом. Центральна наукова бібліотека надає доступ до багатьох відомих електронних баз даних: EBSCO Publishing, Royal Society of Chemistry. Електронна бібліотека України ЦНБ надає доступ до найвідоміших видавництв електронних журналів, таких як IOP science Journals, Oxford Journals, Passport GMID компанії Euromonitor, HINARI (Health Inter Network Access to Research Initiative) та інші, щомісяця надаються тестові доступи.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Визнання результатів навчання в інших освітніх закладах в рамках академічної мобільності відповідно до угод Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
Міжнародна кредитна мобільність	Проведення міжнародної академічної мобільності в рамках програми Erasmus+ та Erasmus Mundus Medea
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Умови навчання іноземних студентів відповідно до вимог законодавства

**Перелік компонент освітньо-професійної /наукової програми
та їх логічна послідовність**

1.1 Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумково го контролю	
1	2	3	4	
1. Обов'язкові компоненти ОП				
ОК 1	Українська мова (за проф. спрямуванням)	3	Залік	
ОК 2	Історія України: цивілізаційний вимір	3	Іспит	
ОК 3	Іноземна мова за фахом	12	Іспит	
ОК 4	Іноземна мова за фахом ¹	3	Диф. залік	
ОК 5	Латинська мова та медична термінологія	3	Диф. залік	
ОК 6	Філософія	3	Іспит	
ОК 7	Біологія	3	Диф. залік	
ОК 8	Психологія здоров'я та здорового способу життя	3	Залік	
ОК 9	Безпека життєдіяльності: основи біоетики та біобезпеки, основи охорони праці	3	Диф. залік	
ОК 10	Сучасні комп'ютерні та інформаційні технології у професійній діяльності з основами ЕСОЗ	4	Залік	
ОК 11	Анатомія людини	7	Іспит	
ОК 12	Нормальна фізіологія	4	Диф. залік	
ОК 13	Патологічна фізіологія	4	Іспит	
ОК 14	Фізіологія рухової активності	3	Диф. залік	
ОК 15	Клінічна психологія, підхід mhGAP	3	Залік	
ОК 16	Біологічна хімія нормальна та рухової активності	3	Диф. залік	
ОК 17	Підготовка офіцерів запасу галузі знань "Охорона здоров'я". Спеціальність "Фізична терапія" ²	3	Диф. залік	
ОК 18	Основи практичної діяльності у фізичній терапії (вступ до спеціальності)	6	Іспит	
ОК 19	Технічні засоби реабілітації	5	Залік	
ОК 20	Пропедевтика внутрішньої медицини	4	Диф. залік	
ОК 21	Реабілітаційне обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату	4	Диф. залік	
ОК 22	Основи фармакології у професійній діяльності	4	Диф. залік	
ОК 23	Терапевтичні вправи	5	Іспит	
ОК 24	Основи масажу	3	Залік	
ОК 25	Лікувальний та реабілітаційний масаж	5	Диф. залік	
ОК 26	Преформовані фізичні чинники	5	Іспит	
ОК 27	Мануальна та кінезіотерапія – сучасні методики у фізичній терапії (концепції Neuras, PNF, DNS, Mulligan, Meitland)	3	Диф. залік	
ОК 28	Біомеханіка та клінічна кінезіологія	4	Іспит	
ОК 29	Основи внутрішньої медицини (за проф. спрямуванням)	4	Диф. залік	
ОК 30	Клінічний реабілітаційний менеджмент при захворюваннях внутрішніх органів	5	Іспит	
ОК 31	Основи хірургії (за проф. спрямуванням)	4	Диф. залік	

ОК 32	Клінічний реабілітаційний менеджмент при хірургічних захворюваннях	4	Іспит	
ОК 33	Основи ерготерапії	4	Залік	
ОК 34	Санаторно-курортна реабілітація	4	Залік	
ОК 35	Міждисциплінарна курсова робота	3	Диф. залік	
ОК 36	Основи ортопедії та травматології (за проф. спрямуванням)	5	Диф. залік	
ОК 37	Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях функції опорно-рухового апарату	5	Іспит	
ОК 38	Фізична терапія осіб з особливими потребами	4	Залік	
ОК 39	Моторний контроль	4	Залік	
ОК 40	Спортивна травматологія	4	Диф. залік	
ОК 41	Фізична терапія при бойових ушкодженнях	4	Диф. залік	
ОК 42	Основи неврології (за проф. спрямуванням)	5	Диф. залік	
ОК 43	Основи нейрохірургії (за проф. спрямуванням)	5	Залік	
ОК 44	Клінічний реабілітаційний менеджмент в неврології та нейрохірургії	5	Диф. залік	
ОК 45	Основи педіатрії (за проф. спрямуванням)	4	Залік	
ОК 46	Клінічний реабілітаційний менеджмент в педіатрії	4	Диф. залік	
ОК 47	Ознайомча практика за профілем майбутньої професії	6	Диф.залік	
ОК 48	Клінічна практика з фізичної терапії при захворюваннях внутрішніх органів	6	Диф.залік	
ОК 49	Клінічна практика з фізичної терапії при порушеннях функції опорно-рухового апарату та хірургічних захворюваннях	6	Диф.залік	
ОК 50	Клінічна практика з фізичної терапії при порушеннях діяльності нервової системи	6	Диф.залік	
¹ Для іноземних здобувачів				
² Для вітчизняних здобувачів				
Загальний обсяг обов'язкових дисциплін		213		
Вибіркові компоненти ОП				
<i>Вибіркові загальноуніверситетські компоненти (обирається 4 дисципліни за каталогом міжфакультетських дисциплін університету обсягом 12 кредитів ЄКТС)</i>				
ВК 2.1.1	Теоретична підготовка базової загально-військової підготовки/ Домедична підготовка та ментальне здоров'я	3	Залік	
ВК 2.1.2	Загальноуніверситетська вибіркова дисципліна 2	3	Залік	
ВК 2.1.3	Загальноуніверситетська вибіркова дисципліна 3	3	Залік	
ВК 2.1.4	Загальноуніверситетська вибіркова дисципліна 4	3	Залік	
1.1. Вибіркові фахові освітні компоненти (обираються 5 дисциплін за каталогом фахових вибірових дисциплін факультету загальним обсягом 15 ЄКТС)				
ВК 2.2.1	Медична хімія (за проф. спрямуванням)	3	Залік	
ВК 2.2.2	Професійна етика та деонтологія	3	Залік	
ВК 2.2.3	Гігієна та основи екології	3	Залік	
ВК 2.2.4	Кінезіотерапія в спеціальних медичних групах	3	Залік	
ВК 2.2.5	Теорія адаптації	3	Залік	
ВК 2.2.6	Основи медичного права	3	Залік	
ВК 2.2.7	Клінічна та інструментальна діагностика	3	Залік	
ВК 2.2.8	Основи нутріціології та дієтології	3	Залік	
ВК 2.2.9	Фізкультурно-спортивна реабілітація	3	Залік	
ВК 2.2.10	СПА процедури	3	Залік	

ВК 2.2.11	Міжнародні системи організації охорони здоров'я	3	Залік	
ВК 2.2.12	Основи кінезіологічного тейпування	3	Залік	
ВК 2.2.13	Спортивна медицина	3	Залік	
ВК 2.2.14	Фізична терапія в протезуванні та ортезуванні	3	Залік	
ВК 2.2.15	Невідкладні стани у внутрішній медицині	3	Залік	
ВК 2.2.16	Невідкладні стани в неврології	3	Залік	
ВК 2.2.17	Невідкладні стани в хірургії, ортопедії, травматології та спортивній медицині	3	Залік	
ВК 2.2.18	Механізми розвитку та принципи контролю болю	3	Залік	
ВК 2.2.19	Народні та нетрадиційні методи реабілітації	3	Залік	
ВК 2.2.20	Роботизована терапія та гідрокінезотерапія	3	Залік	
ВК 2.2.21	Спортивний масаж	3	Залік	
ВК 2.2.22	Основи математичної та медичної статистики	3	Залік	
ВК 2.2.23	Основи імунопрофілактики	3	Залік	
ВК 2.2.24	Клінічний реабілітаційний менеджмент інфекційних хвороб	3	Залік	
ВК 2.2.25	Основи фізичної терапії в стоматології та щелепно-лицьовій хірургії	3	Залік	
Загальний обсяг вибіркового компонентів		27		
Фізичне виховання (факультатив)		320 год.		
Іноземна мова (за фахом) (факультатив)		90 год.		
Атестація		30 год.		
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240		

2.2 Структурно-логічна схема ОП «Фізична терапія»

Компоненти	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Розподіл по курсам			
1	2	3	4			
Обов'язкові компоненти			1	2	3	4
ОК 1.	Українська мова (за проф. спрямуванням)	3	*			
ОК 2.	Історія України: цивілізаційний вимір	3	*			
ОК 3.	Іноземна мова за фахом	12	*	*	*	
ОК 4.	Іноземна мова за фахом ¹	3		*		
ОК 5.	Латинська мова та медична термінологія	3	*			
ОК 6.	Філософія	3		*		
ОК 7.	Біологія	3	*			
ОК 8.	Психологія здоров'я та здорового способу життя	3	*			
ОК 9.	Безпека життєдіяльності: основи біоетики та біобезпеки, основи охорони праці	3	*			
ОК 10.	Сучасні комп'ютерні та інформаційні технології у професійній діяльності основами ЕСОЗ	4	*			
ОК 11.	Анатомія людини	7	*			
ОК 12.	Нормальна фізіологія	4		*		
ОК 13.	Патологічна фізіологія	4		*		
ОК 14.	Фізіологія рухової активності	3			*	
ОК 15.	Клінічна психологія, підхід mhGAP	3	*			
ОК 16.	Біологічна хімія нормальна та рухової активності	3		*		
ОК 17.	Підготовка офіцерів запасу галузі знань "Охорона здоров'я". Спеціальність "Фізична терапія" ²	3		*		
ОК 18.	Основи практичної діяльності у фізичній терапії	6	*			

	(вступ до спеціальності)					
OK 19.	Технічні засоби реабілітації	5	*			
OK 20.	Пропедевтика внутрішньої медицини	4		*		
OK 21.	Реабілітаційне обстеження, методи оцінки та контролю при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату	4		*		
OK 22.	Основи фармакології у професійній діяльності	4			*	
OK 23.	Терапевтичні вправи	5			*	
OK 24.	Основи масажу	3		*		
OK 25.	Лікувальний та реабілітаційний масаж	5			*	
OK 26.	Преформовані фізичні чинники	5				*
OK 27.	Мануальна та кінезіотерапія – сучасні методики у фізичній терапії (концепції Neuras, PNF, DNS, Mulligan, Meitland)	3		*		
OK 28.	Біомеханіка та клінічна кінезіологія	4		*		
OK 29.	Основи внутрішньої медицини (за проф. спрямуванням)	4		*		
OK 30.	Клінічний реабілітаційний менеджмент при захворюваннях внутрішніх органів	5		*		
OK 31.	Основи хірургії (за проф. спрямуванням)	4			*	
OK 32.	Клінічний реабілітаційний менеджмент при хірургічних захворюваннях	4			*	
OK 33.	Основи ерготерапії	4				*
OK 34.	Санаторно-курортна реабілітація	4				*
OK 35.	Міждисциплінарна курсова робота	3			*	
OK 36.	Основи ортопедії та травматології (за проф. спрямуванням)	5			*	
OK 37.	Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях функції опорно-рухового апарату	5			*	
OK 38.	Фізична терапія осіб з особливими потребами	4				*
OK 39.	Моторний контроль	4				*
OK 40.	Спортивна травматологія	4			*	
OK 41.	Фізична терапія при бойових ушкодженнях	4				*
OK 42.	Основи неврології (за проф. спрямуванням)	5				*
OK 43.	Основи нейрохірургії (за проф. спрямуванням)	5				*
OK 44.	Клінічний реабілітаційний менеджмент в неврології та нейрохірургії	5				*
OK 45.	Основи педіатрії (за проф. спрямуванням)	4				*
OK 46.	Клінічний реабілітаційний менеджмент в педіатрії	4				*
OK 47.	Ознайомча практика за профілем майбутньої професії	6	*			
OK 48.	Клінічна практика з фізичної терапії при захворюваннях внутрішніх органів	6		*		
OK 49.	Клінічна практика з фізичної терапії при порушеннях функції опорно-рухового апарату та хірургічних захворюваннях	6			*	
OK 50.	Клінічна практика з фізичної терапії при порушеннях діяльності нервової системи	6				*
	Вибіркові компоненти					
ВК 2.1.1	Теоретична підготовка базової загально-військової підготовки/ Домедична підготовка та ментальне здоров'я	3		*		

ВК 2.1.2	Загальноуніверситетська вибіркова дисципліна 2	3		*		
ВК 2.1.3	Загальноуніверситетська вибіркова дисципліна 3	3			*	
ВК 2.1.4	Загальноуніверситетська вибіркова дисципліна 4	3			*	
ВК 2.2.1	Медична хімія (за проф. спрямуванням)	3	*			
ВК 2.2.2	Професійна етика та деонтологія	3	*			
ВК 2.2.3	Гігієна та основи екології	3	*			
ВК 2.2.4	Кінезіотерапія в спеціальних медичних групах	3	*			
ВК 2.2.5	Теорія адаптації	3	*			
ВК 2.2.6	Основи медичного права	3	*			
ВК 2.2.7	Клінічна та інструментальна діагностика	3		*		
ВК 2.2.8	Основи нутріціології та дієтології	3		*		
ВК 2.2.9	Фізкультурно-спортивна реабілітація	3		*		
ВК 2.2.10	СПА процедури	3		*		
ВК 2.2.11	Міжнародні системи організації охорони здоров'я	3		*		
ВК 2.2.12	Основи кінезіологічного тейпування	3			*	
ВК 2.2.13	Спортивна медицина	3			*	
ВК 2.2.14	Фізична терапія в протезуванні та ортезуванні	3			*	
ВК 2.2.15	Невідкладні стани у внутрішній медицині	3			*	
ВК 2.2.16	Невідкладні стани в неврології	3			*	
ВК 2.2.17	Невідкладні стани в хірургії, ортопедії, травматології та спортивній медицині	3			*	
ВК 2.2.18	Механізми розвитку та принципи контролю болю	3			*	
ВК 2.2.19	Народні та нетрадиційні методи реабілітації	3				*
ВК 2.2.20	Роботизована терапія та гідрокінезотерапія	3				*
ВК 2.2.21	Спортивний масаж	3				*
ВК 2.2.22	Основи математичної та медичної статистики	3				*
ВК 2.2.23	Основи імунпрофілактики	3				*
ВК 2.2.24	Клінічний реабілітаційний менеджмент інфекційних хвороб	3				*
ВК 2.2.25	Основи фізичної терапії в стоматології та щелепно-лицьовій хірургії	3				*
	Фізичне виховання (факультатив)		*	*		
	Іноземна мова за фахом (факультатив)				*	
	Атестація					*
Загальний обсяг освітньої програми за 4 роки,		240				
у тому числі обов'язкові компоненти		213				
вибіркові компоненти		27				

Послідовність навчальної діяльності здобувача

Рік навчання	Види навчальної діяльності
1-й рік навчання (60 кредитів ЄКТС)	Обов'язкові компоненти (54 кредитів ЄКТС) Вибіркові компоненти (6 кредитів ЄКТС)
2-й рік навчання (60 кредитів ЄКТС)	Обов'язкові компоненти (54 кредити ЄКТС) Вибіркові компоненти (6 кредитів ЄКТС)
3-й рік навчання (60 кредитів ЄКТС)	Обов'язкові компоненти (54 кредити ЄКТС) Вибіркові компоненти (6 кредитів ЄКТС)
4-й рік навчання (60 кредитів ЄКТС)	Обов'язкові компоненти (54 кредити ЄКТС) Вибіркові компоненти (6 кредитів ЄКТС)

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів першого рівня вищої освіти за спеціальністю І7 «Терапія та реабілітація» здійснюється у формі єдиного кваліфікаційного тестового державного іспиту «Крок» і єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ).

Кваліфікаційний тестовий державний іспит «Крок» оцінює відповідність професійної компетентності студента вимогам, визначеним стандартом вищої освіти за спеціальністю, здійснюється Центром тестування при МОЗ України відповідно до Положення про систему ліцензованих інтегрованих іспитів.

ЄДКІ у частині практично-орієнтованого іспиту проводиться в умовах, максимально наближених до професійної діяльності. Об'єктом оцінювання практично-орієнтованого іспиту є сформованість та рівень демонстрації здобувачем професійних компетентностей (загальних та спеціальних), зокрема практичних навичок необхідних для здійснення заходів фізичної терапії в травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології тощо. Зміст ЄДКІ структурований за осями: обстеження та контроль стану пацієнтів (40%), фізична терапія при різних нозологіях (50%) та безпека життєдіяльності пацієнта під час проведення фізичної терапії (10%). Обов'язковими типами навичок та умінь, які виносяться на практично-орієнтований іспит є навички: комунікативні, практичні, когнітивні.

Атестація здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань, відповідно до положення про екзаменаційну комісію, затвердженого вченою радою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Успішне складання здобувачем вищої освіти кваліфікаційного тестового державного іспиту «Крок» та фахового комплексного практично-орієнтованого іспиту завершується видачою випускнику документу про вищу освіту встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра терапії та реабілітації із присвоєнням професійної кваліфікації: «асистент фізичного терапевта».

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	І К	З К 1	З К 2	З К 3	З К 4	З К 5	З К 6	З К 7	З К 8	З К 9	З К 10	З К 11	С К 1	С К 2	С К 3	С К 4	С К 5	С К 6	С К 7	С К 8	С К 9	С К 10	С К 11
OK1	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+								+		+	+
OK2		+					+	+		+	+	+											
OK3	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+												
OK4	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+												+
OK5	+	+		+		+	+	+	+		+		+			+							
OK6		+	+			+	+	+		+	+	+										+	
OK7	+	+	+	+			+						+	+									+
OK8	+		+	+		+		+			+		+	+		+				+			
OK9			+					+			+			+					+	+			
OK10	+	+	+	+		+	+	+		+	+					+		+	+	+			+
OK11	+	+	+	+			+						+	+		+	+				+		+
OK12		+	+	+			+						+	+	+	+		+			+		+
OK13	+	+	+	+			+						+	+	+	+		+			+		
OK14	+	+	+	+			+						+	+	+	+		+			+		
OK15			+	+		+		+			+		+	+		+				+			+
OK16	+	+	+	+			+						+	+									
OK17	+		+	+				+		+	+	+		+	+				+		+	+	+
OK19	+			+		+	+						+		+	+	+	+	+		+		
OK20	+	+	+	+			+	+					+	+	+	+		+		+	+		+
OK21	+	+	+	+	+	+	+	+					+	+	+	+		+		+			+
OK22	+	+	+	+			+							+	+	+		+			+		
OK23			+	+			+	+						+	+	+	+	+	+	+			+
OK24			+	+			+	+						+	+	+	+	+	+	+			
OK25			+	+			+	+						+	+	+	+	+	+	+			+
OK26			+	+		+	+							+	+		+	+	+				
OK27	+	+	+	+		+	+		+			+		+	+		+	+			+	+	
OK28	+	+	+	+		+	+	+					+	+	+	+	+						

[illegible]

**Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними
компонентами освітньої програми**

	П Н 01	П Н 02	П Н 03	П Н 04	П Н 05	П Н 06	П Н 07	П Н 08	П Н 09	П Н 10	П Н 11	П Н 12	П Н 13	П Н 14	П Н 15	П Н 16	П Н 17	П Н 18	П Н 19	П Н 20
OK1		+	+	+	+	+	+		+						+			+		
OK2		+	+					+							+			+		
OK3		+	+					+							+			+		
OK4		+	+					+							+			+		
OK5		+	+				+	+							+			+		
OK6		+	+					+				+			+			+	+	
OK7		+	+			+		+				+			+			+	+	
OK8	+	+	+			+	+	+				+	+		+	+		+	+	
OK9	+	+	+					+				+			+	+		+	+	
OK10		+	+					+						+	+			+		+
OK11		+	+			+		+				+			+			+	+	
OK12		+	+			+	+	+				+			+			+	+	
OK13	+	+	+	+		+		+		+		+		+	+			+		+
OK14		+	+				+	+				+	+		+	+		+	+	
OK15		+	+			+	+	+				+		+	+	+		+	+	+
OK16		+	+					+				+			+	+		+		
OK17	+	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+		+		+	+	+	
OK18	+	+	+	+		+		+	+	+		+		+	+	+		+	+	
OK19	+	+	+	+		+		+	+			+	+		+	+	+	+	+	
OK20	+	+	+			+	+	+				+		+	+	+		+	+	+
OK21	+	+	+	+				+	+	+		+	+	+	+	+		+	+	
OK22	+	+	+					+	+	+		+	+	+	+	+		+	+	
OK23		+	+					+	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+
OK24	+	+	+				+	+	+	+		+	+	+	+	+		+		+
OK25		+	+		+	+		+				+	+		+	+		+	+	
OK26	+	+	+	+				+	+	+		+		+	+			+	+	+
OK27		+	+		+	+	+	+				+	+		+			+	+	
OK28		+	+				+	+				+			+			+	+	
OK29		+	+			+	+	+				+	+		+			+	+	
OK30		+	+				+	+				+			+			+	+	
OK31		+	+				+	+				+			+			+	+	
OK32	+	+	+			+		+	+			+	+	+	+	+		+	+	+
OK33	+	+	+					+	+	+		+	+	+	+	+		+	+	

OK34	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
OK35		+	+	+				+				+	+	+	+		+	+	+	+
OK36		+	+			+	+	+				+	+		+			+	+	
OK37		+	+					+				+			+			+	+	
OK38		+	+			+		+				+	+		+			+	+	
OK39		+	+					+	+			+		+	+			+	+	+
OK40		+	+					+	+			+			+		+	+	+	
OK41		+	+					+				+			+			+	+	
OK42	+	+	+			+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
OK43	+	+	+	+		+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
OK44	+	+	+	+		+	+	+		+		+	+	+	+	+		+	+	+
OK45		+	+					+							+			+		
OK46		+	+					+							+			+		+
OK47		+	+					+							+			+		
OK48		+	+					+				+	+		+	+		+	+	
OK49		+	+				+	+				+	+		+	+		+	+	
OK50		+	+					+				+	+		+	+		+	+	

Базові компоненти обстеження та контролю стану пацієнта/клієнта фізичним терапевтом при порушеннях таких систем:

1. Серцево-судинна та дихальна системи

Симптоми, синдроми та порушення:

- Кашель
- задишка
- запаморочення
- приступ ядухи
- біль
- включення у роботу допоміжних дихальних м'язів
- тахікардія
- ціаноз
- набряк
- аритмія
- посилене серцебиття
- ослаблене дихання
- жорстке дихання, патологічне бронхіальне дихання
- крепітація, хрипи, шум тертя плеври
- коробковий перкуторний звук
- тупий (притуплений) перкуторний звук
- тимпанічний перкуторний звук
- катаральні зміни
- підвищення кров'яного тиску
- зниження кров'яного тиску
- синдром дихальної недостатності
- синдром серцевої недостатності
- бронхообструктивний синдром
- загально інтоксикаційний синдром
- бронхо-легенево-плевральний синдром
- легеневе серце
- накопичення повітря у плевральній порожнині
- накопичення ексудату у плевральній порожнині
- плевральні спайки
- спадання легеневої тканини
- фіброз, склероз
- деструктивні зміни бронхів/легеневої тканини
- гіпер- гіпотонічний криз
- аритмії серця

Засоби та методи обстеження у фізичній терапії:

- опитування
- спостереження
- антропометрія
- пальпація
- перкусія
- аускультация
- функціональні тести
- спірографія
- пневмотахометрія
- пікфлоуметрія
- пульсооксиметрія

• вимірювання артеріального тиску

2. Опорно-руховий апарат

Симптоми, синдроми та порушення:

- біль
- набряки
- порушення амплітуди руху
- зменшення м'язової сили та м'язова атрофія
- зменшення м'язової витривалості
- порушення рівноваги та координації
- порушення рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)

Засоби та методи обстеження у фізичній терапії:

- опитування
- спостереження
- антропометрія
- пальпація
- суглобова гра
- визначення інтенсивності та динаміки болю
- оцінювання активного та пасивного руху
- вимірювання амплітуди руху у суглобах (гоніометрія тощо)
- визначення м'язової сили (мануальне м'язове тестування, динамометрія тощо)
- визначення м'язової витривалості
- визначення рівноваги та координації
- оцінювання рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші) оцінка стану кукси

3. Неврологічні розлади

Симптоми, синдроми та порушення:

- біль
- набряки
- парези та плегії
- м'язова атрофія
- порушення м'язового тону
- порушення амплітуди руху
- порушення чутливості
- порушення стану свідомості
- порушення когнітивних функцій
- порушення зорових функцій та сприйняття
- просторово-зорові порушення
- зменшення м'язової витривалості
- порушення рівноваги та координації
- порушення рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)

Засоби та методи реабілітаційного обстеження:

- опитування
- спостереження
- пальпація

- оцінювання рухливості суглобів
- визначення м'язової сили
- визначення рівня і локалізації чутливості
- тестування рефлексів
- визначення м'язового тону
- визначення м'язової витривалості
- оцінювання рівноваги та координації
- оцінювання довільних рухових функцій
- тести, шкали для оцінки болю, рухових функцій та мобільності

Додаток 2

ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ВПЛИВУ (ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ)

Порушення діяльності серцево-судинної та дихальної систем

Засоби та методи:

- терапевтичні вправи
 - дихальні
 - загально-розвиваючі
 - аеробного характеру
 - на розтяг та розслаблення м'язів
- позиціонування
- дихальної гімнастики
- звукової гімнастики
- мануальні маніпуляційні втручання на грудній клітці
- масаж
- засоби загартування та водні процедури

Порушення діяльності опорно-рухового апарату

Засоби та методи:

- терапевтичні вправи:
 - на зменшення болю та набряку
 - на розвиток сили
 - на розвиток витривалості
 - на підтримку амплітуди руху
 - на гнучкість
 - на мобілізацію суглобів (суглобова гра)
 - на рівновагу
 - на координацію
- тренування рухових навичок та умінь (функціональне тренування: переміщення у ліжку, навички сидіння, переміщення поза межі ліжка, вставання, стояння, хода, користування допоміжними засобами для ходи та візком, користування протезами, самообслуговування та самодогляд)
- позиціонування
- масаж
- постізометрична релаксація
- преформовані фізичні чинники:
 - тепло
 - холод
 - водні процедури
 - преформована електрична енергія

Неврологічні розлади

Засоби та методи:

- терапевтичні вправи
 - з опором (сила та витривалість)

- на підтримку амплітуди руху
- на розвиток/ відновлення гнучкості (розтяг/стретчинг)
- на розвиток/ відновлення рівноваги
- на розвиток/ відновлення координації
- на розвиток/ відновлення дрібної моторики

- тренування рухових навичок та умінь (функціональне тренування: переміщення у ліжку, навички сидіння, переміщення поза межі ліжка, вставання, стояння, хода, користування допоміжними засобами для ходи та візком, користування ортезами, самообслуговування та самогляд)

- позиціонування
- дихальні вправи
- мануальні маніпуляції на грудній клітці
- масаж

Гарант освітньої програми
кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент

Юлія КАЛМІКОВА

Гарант освітньої програми
кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент

Юлія КАЛМІКОВА